

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus VI. De reliquis genericis & specificis prædicatis S. Theologiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

hil est aliud, quàm vis & efficacia discursivè inferendi conclusiones ex principiis fidei formaliter & immediatè revelatis, in quibus illa tanquam in semine & radice virtualiter continebantur; ita ut proxima ratio assentiendi conclusionibus non sit testimonium Divinum, sed connexio præmissarum.

5. **CONCLUSIO II.** *Objectum materiale adæquatum Theologiæ sunt res omnes mediatè & virtualiter revelatæ, seu ens virtualiter revelatum.*

Ratio est: objectum materiale & adæquatum extensivè est, quod in se adæquatè recipit formalem rationem sub qua, & totam extensionem seu terminationem habitus adæquat; sed ens à DEO virtualiter revelatum subest virtuali revelationi, ut ex terminis patet, & terminat adæquatè considerationem Theologicam, quia quicquid inferitur per Theologicam conclusionem, est virtualiter revelatum: ergo.

§. II.

Solvuntur Objectionis.

6. **Obijc. primò.** Apost. 1. Cor. 2. negat se scire aliquid nisi Christum: ergo potius Christus est objectum Theologiæ: Resp. Apostoli sensum esse, quod Corinthiis nihil aliud prædicaverit, quàm Christum: quia alia non erant accommodata ipsorum saluti, unde non dicit, nihil aliud scivi, sed non judicavi me aliquid scire inter vos.

7. **Obijc. secundò.** Illud est adæquatum objectum scientiæ, cui immediatè convenit & adæquatur ratio formalis scientiæ, sed hæc adæquatur enti virtualiter revelato, unde & S. D. in prof. sent. pro objecto Theologiæ posuit ens Divinum per inspirationem cognoscibile, hoc est virtualiter revelatum.

Resp. absolutè neg. maj. quæ verificari etiam potest de objecto materiali, cui ratio formalis aliquis habitus adæquatur, non quidem per attributionem, sicut objecto formali, benè tamen per extensionem. S. Doctor autem in loco allegato non de objecto formali quod, & adæquato intensivè, sed de objecto materiali circa quod & adæquato extensivè locutus est.

8. **Obijc. tertio** scientia non debet probare, sed supponere suum objectum, atqui Theologia probat DEUM esse; ergò DEUS non est ipsius objectum. Resp. neg. min. neque enim Theologia per se probat existentiam DEI, ut authoris supernaturalis, sub quâ tantum ratione Theologiæ obijcitur: &

licèt initio statim DEUM ut authorem naturæ probat, id tamen facit ex principiis extrinsecis & metaphysicis.

9. **Obijc. quartò.** Si DEUS esset objectum Theologiæ, tunc Theologia deberet de DEO demonstrare proprietates, sed has non potest demonstrare: quia quid quid in DEO est, est ens à se, nec habet sui causam. Resp. neg. min. prob. dist. quicquid est in DEO, non habet sui causam formalem conc. virtualem neg. hoc autem sufficere ad rationem scientiæ constat exemplo metaphysicæ, quæ de ente demonstrat proprietates non per causam formalem sed virtualem.

§. III.

Corollaria.

Inferes ex dictis primò. Theologiam sic rectè definiti: Est scientia acquisita, quæ à principiis divinitus revelatis, & pro hoc statu via creditis, de DEO rebusque divinis conclusiones deducimus & demonstramus. Dicitur primò scientia, ut art. 2. probatum ad distinctionem à fide, opinione, & aliis virtutibus intellectualibus. Dicitur secundò. *Acquisita*, ad distinctionem Theologiæ mysticæ, & doni sapientiæ divinitus infusi. Tertio *ex principiis revelatis*. Unde est radicaliter & originativè supernaturalis, & distincta à scientiis naturalibus. Quartò, *pro hoc statu creditis*: quibus ostenditur in evidentiâ Theologiæ non essentialis, sed accidentalis, non privativa sed negativa; quippe proveniens non ex Theologiæ ipsius intrinseca exigentia, sed ex conditione status viæ: Quintò. *De DEO, rebusque divinis*, quibus indicatur objectum tam materiale, quàm formale quod Theologiæ. Sextò. *Conclusiones deducimus*, ubi assignatur ratio formalis sub qua, nimirum virtualis revelatio, sive illa discursiva connexio inter duas præmissas revelatas, vel unam revelatam & alteram naturalem, quæ formaliter intellectum movet ad assensum conclusionis.

Inferes secundò cum S. D. hic a. 6. Theologiam esse sapientiam, quia considerat simpliciter altissimam causam totius universi, quæ DEUS est, non tantum secundum quod est per creaturas cognoscibilis, sed etiam in quantum est à se ipso, & solo connaturaliter ab aliis autem per communicationem cognoscibilis. Unde etiam S. Theologia judicat de principiis omnium aliarum scientiarum, & se se super sua propria principia reflectendo, illa contra impugnatores defendit, quod est proprium sapientiæ.

ARTICULUS VI.

De reliquis genericis & specificis prædicatis Theologiæ.

PLura Theologiæ prædicata controversiam subeunt. Sitne habitus naturalis an supernaturalis? num speculativus vel practicus? an certior omni scientiâ naturali? an in hæreticis vel beatis maneat? An habeat atomam unitatem? Singulis quæsitis per totidem §§. Satisfiat.

SUMMARI A.

Supernaturalitas Theologiæ.

1. Theologia est habitus non intrinsecè, sed extrinsecè supernaturalis.

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

2. *Causa proxima assensus Theologici est connexio præmissarum.*

3. *Theologia objectum est supernaturale in esse entis, non in esse scibilis.*

4. *Theologia est simul eminenter formaliter speculativa & practica.*

5. *Speculativum & practicum non sunt differentia essentialis in habitibus superioribus.*

6. *Sitne omnis actus Theologicus simul speculativus & practicus?*

7. *Theologia principalis eſt ſpeculativa, quàm practica.*
 8. *Eſt alius ſcientiis dignior & certior.*
 9. *Premiſſa naturalis in Theologicam concluſionem inſluit ut extrinſecè elevata.*
 10. *Deſtruitur per hæreſin.*
 11. *Non deſtruitur, ſed perficitur per lumen gloria in patria.*
 12. *Eſt una ſcientia ſpecie atomâ.*

§. I.

Supernaturalitas S. Theologiæ expenditur.

CONCLUSIO prima. *Theologia licet extrinſecè & originativè ſit ſupernaturalis, tamen intrinſecè & emittivè eſt habitus naturalis.* Ita communis Thomiſtarum & clarè indicatur à S. D. rum hîc a. 6. ad 3. ubi dicit, *hanc doctrinam per ſtudium haberi, licet ejus principia ex revelatione habeantur.* tum 2. 2. q. 54. a. 1. ad 2. ubi diſtinguens inter noſtram Theologiam & ſapientiam, quæ eſt donum ſpiritûs S. dat iſtud diſcrimen: quòd *Theologia acquiritur ſtudio humano, illa autem eſt de ſurſum descendens.* Ut dicitur Jac. 3. Ex quibus formatur hæc ratio: *Habitus, qui intrinſecè petit produci per cauſam proximam naturalem, eſt naturalis; ſed Theologia petit produci per cauſam intrinſecè naturalem, nempe diſcurſum & ſtudium humanum, diſcurſum & ſyllogiſticam illationem concluſionis &c. ergo eſt intrinſecè naturalis.*

2. *Negat min. Illuſtriſſimus Reding, & dicit: diſcurſum Theologicum eſſe intrinſecè ſupernaturalem. Sed contrâ minor probatur: quævis utraque præmiſſa in diſcurſu Theologico poſſit eſſe de fide, adeoque intrinſecè ſupernaturalis, non tamen cauſant aſſenſum concluſionis Theologiæ, niſi quatenùs per lumen diſcurſivum intellectûs ſunt artiſticiòſè connexæ: ſed ſub hac ratione, & ut formaliter non materialiter ſpectatæ cùm ſunt aliquid naturale. Influxus enim cauſæ remotæ determinatur & modificatur per cauſam proximam, cui debet effectus proportionari: veluti pater in qualibet demonſtratione, cujus concluſio licet remotè procedat ab habitu principiorum, non tamen eſt actus principiorum, nec per ipſam generatur habitus principiorum, ſed eſt actus ſcientiæ: atqui ratio & cauſa proxima aſſentiendi eſt connexio & coordinatio præmiſſarum, per quam ex principiis revelatis veritas & concluſio virtualiter contenta artiſticiòſè deducitur. quæ tota habetur ex lumine diſcurſivo naturali, ergò. Unde cum S. D. Theologiam vocat ſcientiam revelatam vel inſpiratam, intelligit non formaliter, ſed virtualiter revelatam, hoc eſt, cujus concluſiones ſunt per diſcurſum & legitimam conſequentiam deducibiles ex formaliter revelatis, in quibus virtute continebantur.*

3. *Neque refert primò, quod objectum formale Theologiæ ſit DEUS in ratione DEItatis, adeoque ſupernaturale. Nam Reſp. eſſe objectum ſupernaturale, in eſſe entis, non autem in eſſe ſciibilis, vel objecti, quatenùs nimirum ſubſtat virtuali revelationi tanquam rationi formali ſub qua.*

Nec obest ſecundò, quòd principia Theologiæ ſint ſupernaturalia; nam Reſp. principia remota & materialiter ſumpta ſunt ſupernaturalia, conc. proxima, vel etiam remota, ſi formaliter ſumantur, quatenus per naturalem diſcurſum coordinata, nego. c. g. in hoc ſyllogiſmo: *quor ſunt in Divinis perſona relative oppoſita, tot ſunt perſona diſtincta: ſed tres ſunt perſona relative oppoſite: ergo tot ſunt perſona diſtincta:* hîc utraque præmiſſa eſt de fide, ſicut & ipſa concluſio: nihilominùs quatenùs intellectus ex vi connexionis præmiſſarum aſſentitur concluſioni, quæ eſt aliquid naturale, ſic eſt concluſio naturalis.

§. II.

Quomodo Theologia ſit ſpeculativa, vel practica.

CONCLUSIO II. *Theologia ſimul eſt eminenter formaliter ſpeculativa & practica:* tum quia derivatur ab habitu fidei, quia ſimul eſt eminenter formaliter ſpeculativus & practicus, ut ſuppono ex *Traſt. de fide*, tum quia in ipſius objecto formali utraque ratio eminenter formaliter conjuncta reperitur: ſiquidem DEUS in ratione Deitatis, non tantum formaliter, ſed etiam virtualiter revelabilis, eſt ſimul prima veritas per eſſentiam ſpeculabilis, & ſimul ultimus finis per noſtros actus aſſequibiles, & ſecundum utraque rationes eſt virtualiter revelabilis.

Dixi eſſe ſpeculativam & practicam eminenter formaliter. Formaliter eſt talis, quia utriuſque definitionem formaliter participat: eminenter verò, quia illam participat ſine admixta imperfectione contradictionis & limitationis, cum qua reperitur in ſcientiis inferioribus. Unde non ſequitur, ſi ſpeculativum & practicum ſunt differentie eſſentiales in ſcientiis purè naturalibus, ut communiter docent Thomiſtæ; ergò non poſſunt convenire in ſcientia Theologica.

Nam ſpeculativum & practicum tantum ſunt differentie eſſentiales habituum, quatenùs nimirum ſunt rationes limitatæ in ſcientiis inferioribus, non autem ſpeculativum & practicum, & fundant diverſum tendendi modum, ac abſtractionem diverſam à materia: non autem ſpeculativum & practicum abſolutè: hîc enim locum habet illud D. Dionyſii: *quæ ſunt diſperſa in inferioribus, ſunt adunata in ſuperioribus.* Sicuti licet eadem anima non poſſit eſſe ſimul vegetativa tantum, & ſenſitiva tantum, poteſt tamen anima rationalis eſſe ſimul formaliter eminenter vegetativa & ſenſitiva.

Eritne propterea omnis actus Theologiæ ſi. 6. mul ſpeculativus & practicus? Reſp. quævis dici poſſit, quòd omnis actus Theologiæ ſit remotè ſimul ſpeculativus & practicus, quatenùs videlicet ſubordinatur beatificæ viſioni, quæ DEUM attingit tam ſub ratione primæ veritatis, quàm ultimi finis. propriè tamen ex fine proximo aliquos actus eſſe ſpeculativos, alios verò practicos: ſpeculativos, quorum finis proximus eſt, DEUM & divina in ſe cognoscere, practicos, quorum finis proximus, actus humanos in DEUM, ut ultimum finem dirigere. Nec refert, quòd quilibet actus debeat participare rationem formalem ob-

jecti: nam distinguo: debet participare adæquatè vel inadæquatè conc. semper adæquatè nego. & ita sufficit ut aliquis actus Theologiæ, v. g. de DEO uno & Trino, ex formali objecto participet rationem speculativi, alius v. g. de actibus humanis rationem practici.

7. Inferes tamen, Theologiam esse magis speculativam quàm practicam. nam ut S. D. a. 4. Theologia principalis agit de rebus divinis, quàm de actibus humanis: de quibus agit secundum quod per eos ordinatur homo ad perfectam DEI cognitionem in qua æterna beatitudo consistit. Hoc est, quamvis Theologia de actibus humanis agendo, & illos ordinando in ultimum finem sit practica; tamen & principalis agit de rebus divinis, & ipse ultimus finis seu beatitudo æterna consistit in intuitiva cognitione DEI; adeoque ex utroque capite est principalis speculativa. Oppositum sentiunt Scotista, supponentes beatitudinem consistere in fruitione, quod Thomista impugnant. in 1. 2.

S. III.

Certitudo Theologiæ.

8. CONCLUSIO III. Theologia est dignior & certior aliis scientiis. Dignior ut probat S. D. a. 5. est primò, quia objectum Theologiæ, quod est DEUS; author supernaturalis, transcendit & superat omnium aliarum scientiarum dignitatem; ideoque juxta interpretationem S. D. hic in arg. sed contrà, aliæ scientiæ naturales respectu Theologiæ dicuntur ancillæ, juxta illud prov. 9. *Misti ancillas suas ut vocarent ad arcem.* Secundo hoc ipso, quia est omnibus scientiis naturalibus certior, utpotè certitudine derivata ex immutabili veritate DEI, tum in dicendo, tum in essendo. Nec ideo existimes, istam Theologiæ certitudinem esse intrinsecè supernaturalem, nihil enim est aliud, quàm firmitas naturalis assensus omnis exclusiva formidinis habens tamen relationem ad supernaturalem assensum fidei divinæ, in quo radicatur.

9. Neque dicas: Præmissæ debent esse certiores conclusionem: sed frequenter contingit, ut una ex præmissis discursus Theologici sit desumpta ex scientia naturali, velut in hoc syllogismo. *Omnis homo est risibilis: Christus est homo: ergo Christus est risibilis.* ergo præmissæ scientiæ naturalis est certior conclusionem Theologica. Nam Resp. dist. min. præmissæ aliquando desumitur ex scientia naturali, ita tamen ut sit alteri præmissæ supernaturali conjuncta, & ab illa extrinsecè elevata ad participationem certitudinis supernaturalis, conc. ut se sola principaliter influat in conclusionem, nego. ergo est certior, ut conjuncta & elevata conc. ut seorsum sumpta, nego consequentiam.

S. IV.

Duratio, subjectum, & unitas Theologiæ.

10. CONCLUSIO IV. In hæretico non potest manere Theologia, verè univocè sumpta.

Nam destructis principiis, motivo formali, & certitudine alicujus scientiæ, etiam ipsam destrui est necesse; sed in hæretico pereunt principia Theologiæ, nempe propositiones fidei, perit lumen revelationis virtualis, hoc ipso quod desinat lumen revelationis formalis, perit consequenter certitudo, quippe quæ non amplius ex fide & veritate divina derivari potest: ergo perit etiam scientia Theologica, sicque similitudinariè vel æquivocè tantum manet, & ut loquitur Phil. à S. Trin. cadaver scientiæ Theologiæ.

CONCLUSIO V. *Nostri Theologia viam quoad substantiam manet in patria.* Ita sentit D. Aug. l. 3. c. 6. cont. 2. ep. Pelag. dicens: *Scientia & cognitio de DEO post resurrectionem perficitur in nobis.* Chryl. in c. 13. ad Cor. *Non abolebitur scientia, sed desinet esse non perfecta.* & D. Hier. S. cit. *Talem scientiam discamus in terris, que nobiscum perseveret in celis.* Ratio est: manente formali objecto scientiæ; manet scientia quoad substantiam; sed in Theologia manet objectum formale Theologiæ; ergo manet etiam quoad substantiam. Min. probatur, quamdium conclusio est discursivè deducta ex principio formaliter revelato, tandiù manet formale objectum Theologiæ; sed in patria per cognitionem vespertinam Beati deducunt conclusionem ex principiis formaliter revelatis, non quidem revelatione obscura, sed clarà: hoc enim nihil interest ad virtualementem, sitne ex principio clarè, vel obscurè revelato, ergo.

CONCLUSIO VI. *Theologia est una specie infimè scientia.* quia, ut ex philosophia supponitur: unitas formalis objecti tribuit unitatem habitui; sed omnia objecta Theologica conveniunt in uno objecto & ratione formali, nempe DEO & revelatione virtuali, ergo:

Inferes ex dictis, ad syllogismum propriè & principaliter Theologicum semper esse necessarium ut conclusio deducatur, vel ex utraque præmissa de fide debite disposita, vel ex una de fide, & altera naturaliter evidente, quia assensus scientificus, qualis est assensus conclusionis, est essentialiter incapax procedendi ex aliquâ præmissa seu assensu opinativo, neque enim opinio essentialiter conjuncta cum formidine oppositi generare potest certum assensum. Quid si ergo Theologia cum præmissa de fide conjungat alteram tantum opinativam? Non erit discursus Theologicus? Erit secundariò; non autem primariò; sicuti cum scientiæ naturales defectu luminis naturalis non semper suppeditant propositiones evidentes, ex secundaria intentione inferunt conclusionem opinativam.

